

## บทที่ 4

### ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (The One-Shot Case Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยศึกษาถึงความก้าวหน้าทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

#### 4.1 ด้านทักษะทางภาษา

##### 4.1.1 ทักษะการฟัง

##### 4.1.2 ทักษะการพูด

##### 4.1.3 ทักษะการอ่าน

##### 4.1.4 ทักษะการเขียน

#### 4.2 ด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

#### 4.3 ด้านพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

#### 4.1 ด้านทักษะทางภาษา

เพื่อให้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอรายงานผลตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

##### 4.1.1 ทักษะการฟัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการฟังจากการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ที่กำหนดปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะการฟังของนักเรียน  
กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

| กลุ่ม        | N  | $\bar{X}$ | S.D. | t- value |
|--------------|----|-----------|------|----------|
| เกณฑ์มาตรฐาน | -  | 4.00      | .00  | 3.29*    |
| กลุ่มทดลอง   | 30 | 4.47      | .78  |          |

\*  $P < .01$

จากตารางที่ 15 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยในทักษะการฟังของนักเรียน จากการให้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การทดลองครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาด้านการฟังสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

#### 4.1.2 ทักษะการพูด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการพูดจากการให้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ที่กำหนดปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะการพูดของนักเรียน  
กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

| กลุ่ม        | N  | $\bar{X}$ | S.D. | t- value |
|--------------|----|-----------|------|----------|
| เกณฑ์มาตรฐาน | -  | 10.40     | .00  | 11.15*   |
| กลุ่มทดลอง   | 30 | 12.34     | .95  |          |

\*  $P < .01$

จากตารางที่ 16 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยในทักษะการพูดของนักเรียน จากการใช้แผนการสอน  
วิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมี  
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การทดลองครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาด้านการพูด  
สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

#### 4.1.3 ทักษะการอ่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการอ่านจาก การใช้  
แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ  
เกณฑ์ที่กำหนดปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 17 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านของนักเรียน  
กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

| กลุ่ม        | N  | $\bar{X}$ | S.D. | t- value |
|--------------|----|-----------|------|----------|
| เกณฑ์มาตรฐาน | -  | 12.00     | .00  | .59      |
| กลุ่มทดลอง   | 30 | 12.17     | 1.56 |          |

จากตารางที่ 17 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยในทักษะการอ่านของนักเรียนจากการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ผลจากการทดลองครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านไม่มากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3

#### 4.1.4 ทักษะการเขียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการเขียนจากการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ที่กำหนดปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะการเขียนของนักเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

| กลุ่ม        | N  | $\bar{X}$ | S.D. | t- value |
|--------------|----|-----------|------|----------|
| เกณฑ์มาตรฐาน | -  | 13.60     | .00  | .56      |
| กลุ่มทดลอง   | 30 | 13.80     | 1.97 |          |

จากตารางที่ 18 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยในทักษะการเขียนของนักเรียน จากการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม นั่นคือ ผลจากการทดลองครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาด้านการเขียนไม่มากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4

#### 4.2 ผลการพัฒนาด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาภาษาไทยด้านต่าง ๆ

| ข้อที่                           | ความคิดเห็น                                                                                         | $\bar{x}$ | S.D. | เฉลี่ย |
|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------|
| <b>ด้านเนื้อหาวิชา</b>           |                                                                                                     |           |      |        |
| 1.                               | ข้าพเจ้าเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละชั่วโมงได้อย่างสบายใจ                                                 | 4.17      | 1.15 | ดีมาก  |
| <b>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</b> |                                                                                                     |           |      |        |
| 2.                               | ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทยและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนคู่ที่มามีความสุข                   | 4.53      | .94  | ดีมาก  |
| 3.                               | ข้าพเจ้าเห็นว่า การได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในกลุ่มทำให้เกิดความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น | 4.43      | .73  | ดีมาก  |
| 4.                               | ข้าพเจ้าพอใจกับบทบาทที่ได้รับในกลุ่ม                                                                | 4.30      | 1.24 | ดีมาก  |
| 5.                               | ข้าพเจ้าเห็นว่า ระยะเวลาในการเปลี่ยนกลุ่มแต่ละครั้งมีความเหมาะสม                                    | 4.10      | 1.35 | ดีมาก  |
| <b>ด้านสื่อการเรียนการสอน</b>    |                                                                                                     |           |      |        |
| 6.                               | ข้าพเจ้าพอใจกับสิ่งที่ครูนำมาให้เป็นรางวัล                                                          | 4.37      | .93  | ดีมาก  |
| 7.                               | ข้าพเจ้าพอใจกับความก้าวหน้าและรางวัลที่ได้รับ                                                       | 4.53      | .82  | ดีมาก  |
| 8.                               | ข้าพเจ้าเห็นว่าสื่อ และเกมประกอบการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงน่าสนใจ                                 | 4.37      | .89  | ดีมาก  |
| <b>ด้านตัวครูผู้สอน</b>          |                                                                                                     |           |      |        |
| 9.                               | ข้าพเจ้าพอใจกับการดูแลเอาใจใส่จากครู ในขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ                                           | 4.33      | .99  | ดีมาก  |
| 10.                              | ข้าพเจ้าเห็นว่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ                   | 4.80      | .41  | ดีมาก  |
| รวม                              |                                                                                                     | 4.39      | .37  | ดีมาก  |

จากตารางที่ 19 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยให้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้มีเจตคติที่ดีมากต่อวิชาภาษาไทยในทุก ๆ ด้าน โดยดูจากค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.39 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียง .37 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจะพบว่า ด้านเนื้อหาวิชา นักเรียนมีความสบายใจในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในแต่ละชั่วโมง ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในกลุ่มหรือ เพื่อนคู่ที่อย่างมีความสุข นักเรียนมีตระหนักว่าการได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีความพอใจกับบทบาทที่ได้รับในกลุ่ม และความเหมาะสมของระยะเวลาในการเปลี่ยนกลุ่มแต่ละครั้ง มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.53 4.43 4.30 และ 4.10 ตามลำดับ

ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น นักเรียนมีความพอใจกับความก้าวหน้าและรางวัลที่ได้รับ มีความพอใจกับสิ่งที่ครูนำมาให้เป็นรางวัล และมีความสนใจต่อ สื่อ และเกมประกอบการเรียนในแต่ละชั่วโมง เป็น 4.53 4.37 และ 4.37 ตามลำดับและในส่วนตัวครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ นั้น นักเรียนเห็นว่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ คิดค่าเฉลี่ยเป็น 4.80 ซึ่งนับว่าสูงมาก

#### 4.3 ผลการพัฒนาด้านพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยได้ทำการสอนทั้งสิ้น 24 แผนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้วยนั้น มีข้อสังเกตซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

**ด้านการเข้ากลุ่ม** นักเรียนโดยส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจในการเข้ากลุ่มมาก เช่น ขอให้ครูประกาศรายชื่อสมาชิกกลุ่ม สอบถามครูเกี่ยวกับการจัดกลุ่มใหม่เมื่อจบบทเรียน นอกจากนั้นยังแสดงความพอใจและยอมรับในการจัดกลุ่มใหม่ แต่ก็มีนักเรียนบางคนเท่านั้นที่ขอต่อรองจะเลือกสมาชิกในกลุ่มด้วยตนเอง

**ด้านการวางแผน** ในกระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์งานที่ได้รับมอบหมายนั้น ส่วนใหญ่จะพบว่า นักเรียนรู้จักร่วมกันวางแผนการทำงาน โดยประธานหรือนักเรียนผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำ จะเสนอกับเพื่อนในกลุ่มว่าควรทำอย่างไร

**ด้านการร่วมอภิปราย** เมื่อมีปัญหหรืองานให้ร่วมกันอภิปราย พบว่า ในระยะแรก ๆ นักเรียนกลุ่มก่อนจะไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร แต่ในช่วงระยะหลังของการทดลอง นักเรียนโดยส่วนใหญ่จะมีความกล้าและมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น โดยจะสังเกตได้

จากการที่แต่ละกลุ่มพูดคุยแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ไม่มีการขออนุญาตไปทำธุระนอกห้องเรียน เป็นต้น

**ด้านการรับฟังผู้อื่น** จากการสังเกตจะพบว่า นักเรียนมีสมาธิในการฟัง ให้ความสนใจและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนดีขึ้นตามลำดับ โดยในระยะแรกจะมีนักเรียนบางคนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มเท่าที่ควร

**ด้านการช่วยเหลือเพื่อน** การร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม เป็นวิธีการอันสำคัญในการเรียนรู้ ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ จากการสังเกตพบว่า นักเรียนส่วนมากจะมีการช่วยเหลือกันดี โดยนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนภายในกลุ่มของตน โดยเฉพาะถ้าเป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่ม เช่น การแข่งขันเก็บดอกไม้ นักเรียนทุกคนมีความสนุกสนานและสนใจมาก นักเรียนแต่ละกลุ่มจะช่วยเพื่อนในกลุ่มของตน และย้ำเสมอว่า ดูให้ดีและแน่ใจเสียก่อนจึงเลือก เป็นต้น

**ด้านขั้นตอนการทำงาน** ในกระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา หรือวิเคราะห์งานที่ได้รับมอบหมาย พบว่า นักเรียนสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนได้ด้วยตนเอง โดยสังเกตได้จาก หากนักเรียนไม่เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานจะคอยสอบถามจากครู จะมีบางกลุ่มเท่านั้นที่ครูต้องคอยดูแลและแนะนำอยู่เสมอ

**ด้านการจัดบันทึก** จากการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า โดยส่วนมากแต่ละกลุ่มสามารถจัดบันทึกรายงานการประชุมของกลุ่มได้ครอบคลุมในประเด็นที่กำหนด และจะมีเลขานุการเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว โดยนักเรียนที่มีลายมือดี หรือนักเรียนที่เรียนเก่งเท่านั้น ที่จะได้รับเลือกให้เป็นเลขานุการของกลุ่ม

**ด้านการสรุป** จากการสังเกต พบว่า โดยส่วนมากแล้วข้อสรุปจะเป็นไปตามมติของกลุ่ม และนักเรียนมีความมั่นใจในข้อสรุปของกลุ่มตน นอกจากนี้ยังพบว่า ในแต่ละกลุ่มจะมีผลการสรุปที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

**ด้านการนำเสนอ** จากการสังเกต พบว่า นักเรียนสามารถนำเสนอผลการประชุมได้อย่างมั่นใจ

**อื่น ๆ** จากการสังเกตโดยทั่ว ๆ ไป จะเห็นว่า นักเรียนมีความสนใจและสนุกสนานกับกิจกรรมการทำงานกลุ่ม และยังใช้เวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มมาก โดยเฉพาะในขั้นตอนการจัดบันทึกการประชุมกลุ่ม

## 4.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้เสนอผลของการวิจัยไว้ดังกล่าวมาแล้วในหัวข้อ

4.1 ซึ่งปรากฏผลที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเด็น ผู้วิจัยใคร่ขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

### 4.2.1 ผลของการพัฒนาด้านทักษะทางภาษา

#### 4.2.1.1 ทักษะการฟังและการพูด

จากการศึกษาผลของการพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจากแผนการสอน ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ ค่า  $t$ -test. พบว่า คะแนนเฉลี่ยในด้านทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนจากการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้นตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางด้าน การฟังและการพูดสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับกับผลการวิจัยของ แมดเดนและคณะ (Madden and Others, 1988) ที่ได้ทำการวิจัยประเมินรูปแบบการสอน CIRC ชนิดเต็มรูปแบบซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอน CIRC มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทางบวก และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนปกติในชั้นเรียน ส่วน วิไล พินิจมงคลพร และ สมหวัง นิลพันธ์ (2535) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งจัดกลุ่มนักเรียนโดยคะแนน เก่ง: ปานกลาง: อ่อน เป็น 1:2:1 นั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนโดยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ 0.05 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามการวิจัยที่กล่าวถึงดังกล่าว มิได้ระบุถึงผลการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดอย่างชัดเจนโดยตรง แต่จากการที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แผนการสอนที่สร้างขึ้นตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยในทักษะภาษาด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบในการสนับสนุนการวิจัยนี้ ได้แก่

1. นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังและการพูดเป็นขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้ปรับและเพิ่มเติมจากรูปแบบ CIRC ซึ่งได้ยึดเป็นรูปแบบหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะในการสอนภาษานั้นเราไม่สามารถแยกสอนเพียงการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน ได้เพียงทักษะเดียว การสอนต้องดำเนินไปพร้อมกันทั้ง 4 ทักษะ (ยุภาพร งามเจริญ, 2532) และรีเวอร์ส (Rivers, 1968) ได้กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาอย่างแท้จริงนั้น คือทักษะการฟังและการพูดนั่นเอง

2. การเรียนตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ โดยยึดรูปแบบ CIRC เป็นหลักนั้น นักเรียนจะได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม มีการวางแผน การร่วมมืออภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟังผู้อื่น และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และเป็นกันเอง นักเรียนที่เรียนอ่อนและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าถามครูแต่กล้าที่จะถามเพื่อนในกลุ่มของตน ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งก็ได้อธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ของตนแก่เพื่อน จึงส่งผลให้เกิดพัฒนาการของทักษะการฟังและการพูดของตนให้สูงขึ้นด้วย

#### 4.2.1.2 ทักษะการอ่านและการเขียน

จากการศึกษาผลการพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยแผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่า t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยในทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน ไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งไม่เกินไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของแมคเคนและคณะ (Madden and Others, 1988) สตีเวนส์ และคณะ (Stevens and Others, 1987) และแพค (Pack Greg L, 1991)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านและการเขียนแล้ว จะเห็นว่ายังคงอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แต่ไม่เกินร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ซึ่งมีผลใกล้เคียงกับงานวิจัยของชุนด์เลอร์ (Eloise Thomson Schundler, 1992) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลของความเข้าใจในการอ่านจากการใช้รูปแบบการสอน CIRC ในกลุ่มทดลอง กับการสอนปกติในกลุ่มควบคุม ปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่านจากการใช้วิธีการสอนทั้งสองอย่างไม่แตกต่างกันแต่ในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพัฒนาการความเข้าใจในการอ่านที่ชัดเจนกว่า

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ระยะเวลาในการทดลอง เพราะการทดลองในครั้งนี้ใช้เวลาเพียง 24 ชั่วโมง หรือ

4 สัปดาห์เท่านั้น ซึ่งนับว่ายังน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับบททดลองอื่น ๆ ที่อ้างถึง ซึ่งต้องใช้เวลามากถึง 12 สัปดาห์ เพราะการเกิดทักษะนั้นต้องอาศัยการฝึกฝนมาก ๆ และมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ฝึก ย้ำ ซ้ำ ทวนบ่อย ๆ ในเวลาระยะที่เหมาะสมและเพียงพอ

2. เนื่องจากทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อนมาก ต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอตามที่กล่าวมาแล้ว แต่เมื่อนิยามตามแผนการสอนที่ใช้ในการวิจัยแล้วพบว่าแผนการสอนดังกล่าวมิได้ส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนอย่างเพียงพอ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจะเน้นเฉพาะกิจกรรมขั้นพื้นฐานคือ ความรู้ความจำเท่านั้น ยังไม่ได้ฝึกขั้นอื่น ๆ ที่ยากขึ้นไปอีก เช่น ชั้นคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือ ประเมินค่า เป็นต้น

3. เนื่องจากข้อสอบทักษะการอ่านและการเขียนค่อนข้างยาก กล่าวคือ ในทักษะการอ่านมีข้อสอบทั้งหมด 5 ข้อ จะมีข้อที่ยากอยู่ถึง 8 ข้อ ส่วนทักษะการเขียน จากข้อสอบทั้งหมด 17 ข้อ จะมีข้อที่ยากอยู่ 8 ข้อ เช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนข้อสอบดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่ามีข้อสอบที่ยากมากเกินไปกว่าครึ่งของข้อสอบทั้งหมด จึงทำให้นักเรียนทำคะแนนได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

4. เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานการปฏิบัติดีกว่าบททดลองทางด้านความรู้ ดังกรณีตัวอย่างจากการวัดการอ่านทำนองเสนาะในบทที่ 3 และบทที่ 4 ซึ่งในบทที่ 3 นั้นเป็นการวัดโดยการทดสอบทางด้านความรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนทำคะแนนได้น้อยทั้ง ๆ ที่ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนทำกิจกรรมการฝึกต่าง ๆ ได้ดี ส่วนในบทที่ 4 ซึ่งเป็นการวัดการปฏิบัติโดยตรงคือ ให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะและถอดคำประพันธ์ ครูเฝ้าสังเกตและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีขึ้นกว่าบทที่ 3 มาก

จากผลวิจัยพัฒนาการทางทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยปรับและเพิ่มเติมขั้นตอนบางส่วน ได้แก่ ขั้นฝึกทักษะการฟังและการพูด ขั้นฝึกทักษะการอ่าน จากหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ โดยอิงรูปแบบ CIRC นั้น จะช่วยส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดได้ดีกว่าทักษะการอ่านและการเขียน ทั้งนี้เพราะทักษะการฟังและการพูด เป็นทักษะที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลอื่น และรูปแบบการสอนดังกล่าว มีกิจกรรมหรือสถานการณ์บังคับให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังและการพูดอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางการฟังและการพูดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนการอ่านและการเขียนนั้นเป็นทักษะที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ถึงแม้จะมีกิจกรรมให้นักเรียนใช้ฝึกปฏิบัติเช่นกัน แต่ผลการพัฒนาทักษะทางภาษานั้นแตกต่างกันตามเหตุผลที่อธิบายไว้ข้างต้นแล้ว

#### 4.2.2 ด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

จากการวิจัย พบว่า นักเรียนซึ่งเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับดีมาก เหตุผลสำคัญที่สุดก็คือ ด้านตัวครูผู้สอน อาจเป็นเพราะว่านักเรียนรู้สึกว่าการเปิดโอกาสให้ฝึกทักษะและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ และครูยังเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข พอใจกับความก้าวหน้าทางการเรียนและรางวัลที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับ อารงศักดิ์ หมั่นจักร (2522) ที่พบว่า ครูที่เอาใจใส่สนับสนุนการเรียนแก่อย่างดีจะช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน นอกจากนี้แล้วจะเห็นว่าการที่นักเรียนได้ฝึกทักษะและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะด้านการฟังและการพูดที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมการฝึกหัดครู (2529) ที่พบว่า เจตคติต่อวิชาที่เรียนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และงานวิจัยของ สุจินดา จันทวรรณ (2529) ที่กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อการเรียนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาในกลุ่มทักษะ

#### 4.2.3 ด้านพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

จากการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจในการทำงานกลุ่ม รู้จักและมีขั้นตอนในการวางแผนการทำงาน กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม มีการจดบันทึก การสรุป และการนำเสนอตามมติของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลย์ศักดิ์ ดวงคำน้อย (2536) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบครบวงจร จะทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าอภิปรายแสดงความคิดเห็นมากขึ้น การมีกิจกรรมที่นักเรียนได้วางแผนและปฏิบัติด้วยตนเอง จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และทักษะกระบวนการ

เมื่อพิจารณาเหตุจูงใจในการร่วมมือในการทำงานกลุ่มแล้ว จะพบว่า หลักการสำคัญหลักหนึ่งของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ คือ รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และพยายามปรับปรุงพฤติกรรมของตน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของ อารงศักดิ์ หมั่นจักร (2522) ที่ว่า เงื่อนไขหรือสิ่งล่อลึงมีอิทธิพลต่อความร่วมมือและการแข่งขัน ส่วน ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528) ยังพบอีกว่า เหตุที่อยู่ของโรงเรียน

ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความร่วมมือและการทำงานกลุ่มของเด็ก ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า กิจกรรมที่ทำให้เด็กเรียนรู้ทักษะกระบวนการกลุ่ม หรือมีพฤติกรรมที่ดีในการทำงานกลุ่มดังที่ได้เสนอไว้แล้วนั้น เกิดจากรางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่มและการได้ฝึกปฏิบัติการทำงานกลุ่มอย่างสม่ำเสมอสมน้ำสมเนื้อ